

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเราพูดถึงศาสนาเห็นใหม่ ว่าความดีมันเป็นอย่างไร ความดี ! ทำดีไม่ได้ดี ทำดีต้องได้ดีนะ พระพุทธเจ้าสอนทำดีต้องได้ดี ความดีคือความดี ความดีมันเป็นเรื่องสาระของความดี แต่เราชอบไปติดความดี ความดีเราไปติดเอง เราทุกข์อีกต่างหาก ความดีคือความดี สิ่งที่เป็นความดีนะ กลิ่นของศีลหอมทวนลม กลิ่นของกรรมมันเป็นไป

คูลี คูหลวงปู้มันสิ ใครๆ ก็ว่าท่านดีมาก.. ท่านดีมาก.. แต่ทำไมคนไปหาท่านมหาศาลเลยเห็นใหม่ ความดี ! ความดีคือโลกกรรม โลกกรรมมันรำลือกันไปไง แต่ความจริงเราได้สัมผัสหรือยัง เราได้สัมผัสท่านหรือยัง ถ้าได้สัมผัสท่านนะ ท่านจะดูอะไร

พ่อแม่ที่ไหนไม่รักลูก พ่อแม่ที่ไหนก็รักลูกทั้งนั้น แต่พ่อแม่อยากให้ลูกได้ดี พ่อแม่ก็ต้องสอนลูก ก็ต้องบังคับลูก ลูกก็ว่าพ่อแม่หน้าเบื้อมาก แต่หน้าเบื้อขนาดไหนมันก็ด้วยความสัมพันธ์ เห็นใหม่ครูบาอาจารย์เราดีมาก.. ดีมาก.. ท่านดู ดูอะไร ก็เราผิด เราไม่รู้ ก็เราไม่รู้ของเราว่าเราผิด เห็นใหม่

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในธรรม “ในโลกรวม ๘ นี้ไม่มีใครโดนเสียดสีแรงเท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระเทวทัตจ้างคนไปฆ่านะ เอานายธนู ๔ คนไปยิงพระพุทธเจ้า เอาอีกคน ๔ คนไปยิงคนที่ยิงพระพุทธเจ้า เอาอีก ๔ คนไปยิงซ้ำ ตัดตอน ๓ ชั้น ๔ ชั้นนะ พระพุทธเจ้าเทศน์เอามาบวชหมดเลยเห็นใหม่

นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คิดคูลี เป็นศาสดานะ เป็นพระอรหันต์นะ เป็นศาสดาของเรา โลกกรรม ๘ แรงขนาดนั้น นางมาคันทียาจ้างคนมาฆ่า จ้างคนมาฆ่าอะไร มันเสียดสีเพราะอะไร เสียดสีเพราะว่าโลกเขาไม่ยอมรับ โลกเขาไม่รู้หรือ เขาไม่

รู้ว่าความดีคืออะไร นี่เราคิดว่าเราทำดีแล้วจะเป็นความดีของเรา ทำดีแล้วคนต้องยกย่อง ต้องยอมรับไม่ใช่หรือ! ไม่ใช่!

หลวงปู่ฝั้นท่านพูดไว้ “ถ้าเราทำดีขนาดไหน เราเป็นคนดีขนาดไหน เขาจะติฉินนินทา เขาจะว่าชั่วขนาดไหน ดีก็คือดี! ถ้าเราชั่วขนาดไหน แต่เขาชมว่าดี มันก็คือชั่ว!”

ข้อเท็จจริงมันเป็นข้อเท็จจริงใช่ไหม แต่โลกธรรมมันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง โลกธรรมเขาไม่รู้อะไรกับเราหรอก ความจริงจากข้างนอกไม่รู้อะไรเห็นไหม คุณไปมองคนนั้นมีความสุข คนนั้นมีความสุขเราก็ว่ากันไป แต่สุขทุกข์ในใจเราน่าสำคัญกว่า! ความเห็นในหัวใจเรานี้ ที่มันสุขมันทุกข์ในหัวใจของเรา มันทุกข์จริง สุขจริงในใจของเรา เรารู้ของเรา มันเป็นสิ่งจะความจริงของเรา

ถ้ามันเป็นสิ่งจะความจริงของเรา มันเกิดมาจากไหน มันเกิดมาจากมีสตินะ ทุกคนมีสิ่งนี้ในหัวใจหมดเลย แต่ทุกคนมองข้าม ทุกคนไม่เห็น เราเห็นแต่เงา ไม่เห็นร่างกายของเรา เพราะตามันส่งออกไปนะ ถ้ามีกระจกมันสะท้อนกลับ ถ้าไม่มีกระจกมันก็ส่งออกไป

ความคิดธรรมดามันเป็นอย่างนั้น มันไม่เห็นตัวมันเอง มันไม่รู้จักตัวมันเอง ถ้าไม่รู้จักตัวมันเอง ความดีมันเป็นอย่างนั้น อันนั้นมันเป็นเรื่องโลกๆ เรื่องการประชาสัมพันธ์ เรื่องการยอมรับ แล้วความดีอย่างนั้นมันเป็นความดีที่เกิดจากการเสกสรร ถ้าความดีที่เกิดจากการเสกสรร คนเลวขนาดไหนเขาเอามาประชาสัมพันธ์ เขาเอามาปั้นแต่งให้เป็นคนดีขนาดไหนก็ได้

แล้วมันดีจริงไหม.. มันดีจริงไหม.. เขานั่งทับความไม่ดีของเขาเอาไว้ ถ้าเขานั่งทับความไม่ดีของเขาไว้ เขาร้อนนะ แต่เราบอกความดีต้องเป็นอย่างนั้น ถ้าเป็นอย่างนั้นเราทุกข์เลย เพราะอะไร เพราะคำว่าเสกสรร มันปั้นแต่ง มันไม่เป็นความจริง

แต่การกระทำของเราเป็นความจริงไหม ดีเราเป็นความจริงไหม ดีของเราเป็นความจริง เขาจะติฉินนินทาขนาดไหน เขาจะโจมตีขนาดไหน ดีก็คือดี! เขาจะบอกเพชรไม่ใช่เพชร เพชรมันก็กองอยู่นั่น สิ่งนั้นเขาบอกเงินหรือทอง ไม่ใช่! มันก็เป็นอย่างนั้น แต่ถ้ามันไม่ใช่แล้วบอกให้มันเป็น มันก็ไม่ใช่.. มันไม่เป็นหรือ!

ถ้าไม่เป็นเราทำของเราให้มันถูกต้อง ถ้าทำถูกต้องไม่ต้องกลัวสิ่งใดๆ เลย ไม่กลัวสิ่งใคว่ามันจะมีผลกับเราเลย ถ้าเราทำของเราถูกต้องแล้วไม่ต้องกลัวสิ่งใดทั้งสิ้น เพราะมันเป็นความจริง ความจริงเป็นสิ่งที่ไม่ตาย

แต่โลกปัจจุบัน ความจริงเป็นสิ่งที่ไม่ตาย แต่คนพูดความจริงเห็นใหม่ เพราะอะไร เพราะมันพูดไม่เป็นกาลเทศะ ถ้าเป็นกาลเทศะ สิ่งที่เป็นกาลเทศะเราพูดเพื่อดีเห็นใหม่ พูดเพื่อตักเตือน พูดเพื่อเป็นไป แต่คำว่าตักเตือน ดูเราตักเตือนดี แล้วคนเขาไม่ยอมรับเขาก็ว่าเราดู เราไปติเตียนเขา แต่ในทางธรรมนะ ชื่อเรียทรัพย์ ถ้าใครชี้ความผิดของเราได้นะ

คูลี คูการภวานาสีเห็นใหม่ หลวงตาท่านพูดบ่อยเลย ไปหาครูบาอาจารย์ก็ให้ชี้ความผิดเราไง เรามีความผิดพลาดตรงไหน การกระทำนี้มันผิดพลาดอย่างไร ขอให้ชี้มา ขอให้บอกมา เพราะเราไม่รู้หรือกว่าเราผิดพลาด เพราะอะไร เพราะจิตนี้มันมหัศจรรย์นะ พอมันปล่อยวาง มันมีความว่างของมัน มันปล่อยวาง เป็นความว่างของมัน

คุณพัดมาเห็นใหม่ วันนี้อากาศดีมากเลย อากาศดีเพราะมันพัดมา ลมมันเย็นเห็นใหม่ ใจพอมันปล่อย มันก็ว่าง มันก็สบาย เท่านั้นเอง ! เหมือนกับเศรษฐีใหม่ มันไม่เคยเห็นอะไรเลย มันก็ว่าสิ่งนั้นเป็นคุณงามความดี แต่เศรษฐีเขาอยู่กับกองเงินกองทองนะ เขาจะรู้ว่ากองเงินกองทอง เงินเย็น เงินร้อน เงินอะไร เขารู้ไปหมด สิ่งนี้มันเป็นไป แต่เราไม่เคยเห็นเราเราไม่เคยรู้

แต่ครูบาอาจารย์ท่านรู้เลยว่านี่ เวลาธรรมมันเกิดนะ ในพระไตรปิฎก ธรรมเกิด ! พอจิตมันสงบขึ้นมามันจะมีผุดขึ้นมา เป็นนิมิต เป็นความเห็น เป็นสังขาร เป็นภาษาบาลี มันเป็นข้อ มันตอบเป็นธรรมขึ้นมาเลย เห็นใหม่ธรรมผุด

แต่หลวงตาเวลาท่านเวลาเทศน์สอนลูกศิษย์นะ ท่านบอก “กิเลสเกิด” กิเลสเกิด เพราะอะไร เพราะพอสิ่งนี้มันเกิดแล้วมันมีความสุข มันมีความอยากได้ ความต้องการ ความถวิลหา อันนั้นเป็นกิเลสเห็นใหม่ มันถวิลหาอีกนะ มีแล้ว.. อยากมี .. อยากมี.. มันอยากมี มันมีเป็นสังขารความจริง เพราะจิตมันสงบไป เรามีสติ เราเริ่มกำหนดพุทโธ พอจิตมันสงบ มันรวมตัว มันมีสิ่งใดที่มันแสดงตัวออกมา เขาเรียกว่าธรรมเกิด

แต่พอมันเกิดปีนี้ เราก็มีความต้องการแล้ว เรามีความผูกพันแล้ว เราพอใจ เราอยากให้เป็นอีก อยากให้เป็นอีกมันก็เป็นกิเลสแล้ว ตะครุบไปเถอะ.. ตะครุบไป.. ไม่ได้หรอก ! มันจะได้ต่อเมื่อกลับมาตั้งสติ กลับมาที่เหตุแล้วมันเป็นไปเห็นใหม่ นี่ธรรมมันเกิด

แล้วธรรมเกิดเห็นใหม่ สิ่งนี้ขนาดว่าในพระไตรปิฎก ในคำสั่งสอน ในสังขะ ในข้อเท็จจริงธรรมเกิด สภาวะธรรมเกิด สภาวะที่มันเกิดขึ้นมาในหัวใจ ที่มันกระทบ มันเกิดเป็นมรรคเป็นตอนเป็นเหตุการณ์ แต่ถ้าว่ากิเลสเกิด กิเลสคือความอยาก คำว่ากิเลสเห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านมีประสบการณ์ของท่าน

ถ้ามีความอยาก มีความต้องการ มีความแสวงหา อย่างนี้เป็นกิเลส แต่ถ้ามันเป็นความอยากรู้สังขะความจริงแล้วเราไม่ต้องไปอยากอย่างนั้น เราสร้างเหตุ เราอยากในเหตุเป็นมรรค เพราะเราไม่รู้ ถ้ามีครูบาอาจารย์ท่านแบ่งแยกได้ ในตำราสอนไว้อย่างนั้น ในตำราพูดไว้อย่างนั้นจริงๆ ว่า “ธรรมเกิด.. ธรรมเกิด”

แต่ทำไมท่านบอกว่ากิเลสเกิด ถ้าเราใช้ปัญญาตาม อ้อ... กิเลสเกิดเพราะมันอยากได้ อยากดี อยากโดยไม่มีต้นทุน อยากโดยไม่มีเหตุผล แต่ถ้าเราทำต้นทุนของเรา เรารักแสวงหาของเรา เราปฏิบัติขนาดไหนมันก็เป็นไป

เวลาน้ำมันขึ้น สิ่งต่างๆ มันเป็นไป มันเป็นไปตามสังขะความจริงเห็นใหม่ ถ้าสังขะความจริงอย่างนั้น มีครูมีอาจารย์เห็นใหม่ ความดีของเราๆ ไม่รู้ เราก็ว่าสังขระมๆ แต่ถ้าเป็นกิเลส กิเลสเราไม่เข้าใจเลย ถึงบอกว่าไม่ต้องไปวิตกกังวลกับสิ่งใดเลย ขอให้ทำให้ถูกต้อง ทำความดี แล้วความดีมันมีหยาบ มีกลาง มีละเอียด ความหยาบๆ เห็นใหม่

คูสิ เรามาวัดมานี่ก็เป็นความดีอันหนึ่ง แล้วเวลาเรามา นั่งสมาธิภาวนาเห็นใหม่ เรามา นั่งสมาธิภาวนา เพื่อมาเอาใจของเรา แล้วมันเอาได้ไหม เราต้องบังคับนะ บังคับด้วยสติ เคนจงกรมอยู่ ร่างกายอยู่นี่ หัวใจอยู่นี่ มันคิดไปที่ไหน กายอยู่ที่วัดนะแต่หัวใจมันไปบ้าน มันไปบ้านมันวิตกกังวลนะ คิดแต่เรื่องบ้านทั้งหมดเลย

เราอยู่ที่นี้เพราะสติเราผลอ เราไม่เป็นไป แต่ถ้าเราเดินจงกรมเห็นใหม่ มันอยู่ที่เรา มันสงบที่เรา บ้านก็คือบ้าน บ้านของเรา เรากลับบ้านๆ ถึงเป็นของเรา ขณะนี้บ้านอยู่ที่บ้าน เราอยู่ที่วัด เห็นใหม่

ถ้ามีสติสัมปชัญญะ การบังคับใจให้มันอยู่กับเรา พออยู่กับเราขึ้นมา มันสะสมตัวขึ้นมาเรื่อยๆ ขึ้นมา มันจะมีความรู้สึก มันรู้มันเห็นสิ่งใด มันจะรู้มันจะเห็นสิ่งใดก็แล้วแต่จริตนิสัย แล้วแต่จิต ถ้ามันรู้มันเห็นสิ่งใด ใครเป็นคนรู้.. จิตเป็นคนรู้ณะ

คุณิ เราฟังเสียงอยู่ที่นี่ ลืมตาอยู่ที่นี่เราเห็นภาพทุกอย่าง ตาเป็นคนรู้ เพราะจิตมันรับรู้ ขณะนี้มันหลับตาหมดเลยเห็นใหม่

ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ รับรู้สิ่งใดมันจะไหลไปอยู่ที่จิต แล้วพอหลับหูหลับตาหมดเลย แล้วมันอยู่ที่ไหน มันก็อยู่ที่จิต จิตมันแสดงตัวออกมา ถ้าจิตแสดงตัวออกมามันรู้ที่จิต พอมันสงบเข้ามา จิตมันไปเห็นนิมิตอีกนะ ไม่ได้ลืมตา ไม่ได้สิ่งใด มันเห็นได้อย่างไร..เห็นได้จากจิตที่สร้างสมมาตามนิสัยนั้น

แต่ถ้ามันว่างเฉยๆ มันสงบเฉยๆ ความว่างนะ ! ความว่าง ! เราไปคิดว่าความว่าง कुछตัวเองมากนะ ความว่างคืออากาศ เหมือนอากาศ เหมือนต่างๆ ว่าว่างหมดเลย เหมือนในภาชนะที่ว่าง แต่ความจริงๆ มีสตินะ ต้องมีสติ ! ต้องมีจิต ! แล้วมันว่างเอง พอมันว่างเอง มันสุขมาก.. ความว่างของสมาธิมีความสุขมาก

แต่ในปัจจุบันนี้มันว่างแบบสร้างภาพ ว่างแบบอากาศในที่ว่าง ว่างอย่างนั้น.. เพราะมันไม่มีรสชาติไง พอไม่มีรสชาติ ไม่มีความรู้สึก เราถึงบอกว่าเป็นมิจฉาสมาธิ มันเป็นมิจฉาเพราะมันไม่มีรสชาติของความว่าง

รสของธรรมณะซึ่งรสทั้งปวง รสของสมาธิธรรม ใอันนี้ไม่รู้จักรสอะไรเลยนะ ว่างๆ ว่างๆ กันไป แต่ถ้ามันเป็นความว่างจริงๆ นะ จิตนี้มันรู้ มันปล่อยวางเข้ามา ถ้าเป็นนิมิต มันจะเห็นนิมิต ถ้าไม่เป็นนิมิตมันก็จะว่างของมันเฉยๆ

ว่าง.. สภาวะว่าง เห็นใหม่ สภาวะว่างขึ้นมา สภาวะว่าง สภาวะสัมมาสมาธิ แล้วสัมมาสมาธิเข้ามา มีความชำนาญในวิสี ชำนาญในการเข้าการออก เราคิดว่าการเข้าการออกคือการเข้าผ่านประตู ไม่ใช่ ! การเข้าการออกคือความรู้สึกมันละเอียดเข้ามา มัน

ละเอียดเข้ามาแล้วเวลามันจะออก มันแผ่ชานออกมา การเข้าและการออกคือมันหดตัวเข้ามา การหดตัวเข้ามาเหมือนกับของที่มันยุบตัวลงกับของที่มันเพิ่มตัวขึ้น นี่การเข้าออกของจิตมันเป็นอย่างนี้

แล้วการเข้าออกของจิต มีสติมันจะแผ่ชานออกมารับรู้ การรับรู้ออกมา ถ้ามันสงบมากๆ มันจะไม่รับรู้สิ่งใด มันรู้ตัวมันเองไม่ยอมรับรู้สิ่งใดเลย คือมันตัดตอนกัน แต่ถ้ามันจะรับรู้เรื่องกาย มันจะค่อยๆ ขยับความรู้สึกมันออกมา

นี่ไง มีสติตามรู้ ตามเห็นบ่อยๆ เข้า มันจะรู้เลยว่าเป็นอย่างไร.. เป็นอย่างไร แล้วพอมันเป็นอย่างไร มันควบคุมได้ มันเป็นได้ ไม่ใช่ว่างๆ แบบ.. แต่สิ่งที่ไม่มีชีวิตมันจะเป็นมิจากันไปเห็นใหม่

ทำดี.. ดีในขั้นของท่าน ดีในขั้นของภavana ดีในขั้นของศีล ดีในขั้นของสมาธิ ดีในขั้นของปัญญา ขั้นปัญญาไม่มีขอบเขต ขอบเขตของปัญหามันหลากหลายมาก เพราะกิเลสมันตามไป เพราะเวลากิเลสกับธรรมมันต่อสู้กัน มันจะหลากหลาย มันจะเป็นไปตามไปทำ มันจะกว้างขวางเพื่อควบคุมมันให้ได้ไง

พอควบคุมสิ่งนี้ได้ แล้วมันเป็นปัญญาขึ้นมาควบคุม จิตจับจิตได้ สติจับมันไว้ แล้วปัญญาตัดทอนมัน.. ตัดทอนมัน เห็นใหม่ ตัดทอนสิ่งนี้ นี่ความดี ! ความดีอย่างนี้ใครเป็นคนทำ ความดีนี้มันเกิดจากเรา ความดีของเราแล้วภูมิใจมาก

พระสารีบุตรยังไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย เพราะความดีที่เกิดขึ้นมาจากเรา เรารู้ เราเห็น เราเป็นไป เราทำของเรา เราทำของเราละ ใครจะดิฉินนินทาว่าเราจะเลวร้ายขนาดไหน มันเรื่องของเขา มันเป็นความเห็นของเรา แต่เป็นความจริงของเราเห็นใหม่

ไม่ต้องห่วงไหว อย่าห่วงไหวไปกับโลกธรรมนะ ยืนอยู่มีจุดยืน แล้วความดีมันหลากหลายมาก ความดีมันจะมีลึกลงกันไป แล้วเราอยู่ในขอบในเขต เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะเริ่มต้นประพฤติปฏิบัติมันต้องมีข้อวัตร ข้อวัตรปฏิบัติ ! ข้อวัตรคืออะไร ข้อวัตรหมายถึงว่าเอาจิตไปเกาะมันไว้ไง เขาเรียกเครื่องอยู่เห็นใหม่

คุณพิลังงาน ไฟฟ้ามันไปเพราะตามสายนะ จิตของเราก็เหมือนกัน มันแผ่ซ่าน มันไม่มีขอบเขตของมัน ก็เอาข้อวัตร ข้อวัตรเห็นใหม่ ถึงเวลาเราทำข้อวัตรของเรา จิตมันอยากสะควกสบายอยู่ที่ข้อวัตร พอเริ่มมีข้อวัตรแบบนี้ มันมีตัวตนแล้ว มีกำหนดที่ พอกำหนดที่ขึ้นมาแล้วถ้ามันทำขึ้นมา พัฒนาขึ้นมา จากข้อวัตรเสร็จแล้วเราเข้ามาทางจกรรมนั่งสมาธิภาวนา มันจะเป็นไปเรื่อยๆ แล้วมันจะสงวนความสงบสงัด

เพราะถ้าจิตเราสงบขึ้นมาเราจะรำคาญมาก ไม่ต้องการให้ใครๆ มายุ่งกับเรา ไม่ต้องการให้ใครเขียนมาเข้าใกล้ที่เราเลย เราก็อยากเป็นอย่างนั้น คนอื่นก็คิดเหมือนเรา คนอื่นก็ต้องการเหมือนเรา

ถ้าเราคิดอย่างไร เราอยากได้สิ่งใด คนอื่นก็อยากได้อยากเป็นเหมือนเรา มันจะเห็นใจกันไง นักปฏิบัตินะ ถ้าผู้ประพฤติปฏิบัตินี้เป็นสัปปายะ คือความทวิญญูเสมอกัน ความเห็นเสมอกัน อยู่ด้วยกันมีความสุข เพราะเขาก็ปรารถนาเหมือนเรา เขาก็แสวงหาเหมือนเรา ถ้าแสวงหาเหมือนเราๆ ก็อย่าไปกวนเขา อย่าไปกวนใคร เราพยายามอยู่ขอบเขตของเรา โอ้โฮ! มันจะมีความสุขนะ

แต่ถ้าเรานั่งเทศน์อยู่ที่นี่ แล้วเด็กมันเล่นกัน มันก็สนุกของมันนะ แต่ถ้าพูดถึงเข้ามาข้างในมันจะกวนหมู่ใหญ่เลย หมู่คณะนี้เขาต้องการความสงบ เพราะเขาจะฟังธรรม แต่เด็กไม่รู้ของมัน

จิตก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันยังเด็กอยู่ จิตไม่เข้าใจ มันก็คิดว่าไม่เป็นไร เราทำความดีเห็นใหม่ เราทำเพื่อเขา แต่ผู้ใหญ่เขาเบื้อ เด็กมันสนุกของมัน อ้าว.. อยู่ไกลๆ อย่าเข้ามาใกล้ พอมันโตขึ้นมามันก็จะรู้เองว่าความสงบสงัดมันจะเป็นอย่างไร

วุฒิภาวะของใจพอพัฒนาแล้วนะ มันจะเห็นร่องรอยความผิดของเราเราเดินมารอยเท้าที่เรามา ผิดหมดหลายๆ แล้วไม่ต้องมีใครเตือน มันจะเป็น “อตฺตา หิ อตฺตโน นา โถ” มันรู้ขึ้นมาเอง แต่ถ้าใครเตือนนะ รอยเท้าของเรา เขาว่าผิดๆ มันไม่ยอมรับ มันต่อต้าน เห็นใหม่

ถ้ามันเป็นความดีมันมีมาก มีเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมา ความดี ! ไม่ต้องกลัวว่าทำดีแล้วไม่ได้ดี ขอให้ เป็นความดีเกิด สีสหอมทวนลม กลิ่นของศีลของธรรม กลิ่นของคุณ

งามความดี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำมา ๒,๐๐๐ กว่าปี ยังหอมมาจนปัจจุบันนี้
เราอยากปรารถนาธรรมให้ได้เป็นสมบัติของเรา ความดีมีมาก ให้ทำดีเถิดแล้วความดีจะ
เป็นของเราเอง